

มาตรฐานอาชีพ และมาตรฐานวิชาชีพผู้จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

กฤษมันต์ วัฒนามรงค์

เอกสารประกอบคำบรรยายสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “อาชีวฯ สอน สร้างอย่างไรให้เป็นเจ้าของกิจการ”

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 ณ ห้องประชุมคุณหญิงวนิดา ฐปะเดมิย์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทนำ

การผลิตบุคลากรสายอาชีพเป็นกระบวนการสำคัญที่สถาบันการสอนวิชาชีพมีส่วนรับผิดชอบ การผลิตบุคลากรทั้งระดับช่างฝีมือ (ปวช.) และช่างเทคนิค (ปวส.) เพื่อให้ได้ผลผลิตเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเข้าสู่ตลาดแรงงานรวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของสังคม องค์กรประกอบที่มีผลต่อการผลิตบุคลากรมีหลายประการเช่น ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดการศึกษา คณาจารย์ ห้องสมุด แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ สื่อการศึกษา เทคนิคการสอน อุปกรณ์การศึกษา สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ กิจกรรมนักศึกษา การวัดผลการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา การวิจัย การบริหารเงินและงบประมาณเป็นต้น จะเห็นได้ว่า องค์กรประกอบเหล่านี้ เป็นปัจจัยของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่ส่วนหนึ่งสามารถประเมินได้จากความรู้สึกรู้สึกหรือทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ความสามารถในการสร้างเสริมความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitudes) ในวิชาชีพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จนทำให้ผู้เรียนมีความสามารถทำงานหรือได้รับการจ้างงาน (Employable) เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าผู้จบการศึกษามีระดับความสามารถและคุณภาพในอาชีพ (Vocational Qualifications หรือ VQs) อยู่ในระดับสูง ความสามารถทั้งที่จำเป็นต้องนำไปใช้ปฏิบัติงานโดยตรง (Functional Competencies) และความสามารถเสริม (Extrafunctional Competencies) ที่จะทำให้งานมีความประณีต มีคุณภาพ และเป็นທີ່พอใจของผู้ใช้ผลงาน นอกจากจะทำให้คุณภาพของผลผลิตหรือของงานสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้แล้ว ยังจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมคุณภาพของกำลังคนให้มีโอกาสเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Career Path) ของตนเองได้อีกด้วย ถ้าผู้เรียนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในการจัดการเรียนการสอน มีความรักดีต่อสถานศึกษา และอาจารย์ มีทักษะที่สามารถถ่ายทอดความประณีต และตระหนักถึงความปลอดภัยในการทำงานแก่ผู้เรียนได้ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นตัวชี้วัด (Indicators) ความสำเร็จของการจัดการศึกษาในการให้ความรู้ สร้างทักษะ และปลูกฝังเจตคติที่ดีงามต่อวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม เพราะคุณสมบัติของช่างอุตสาหกรรมที่สถานศึกษาจะสร้างให้เกิดกับผู้เรียน ได้แก่ ความรักดี (Loyalty) ความประณีต (Precision) และ ความปลอดภัย (Safety) นั้นเป็นการสร้างลักษณะนิสัยและจรรยาบรรณของการทำงาน เป็นคุณสมบัติด้านเจตคติที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน สามารถใช้เป็นมาตรฐานคุณภาพที่ใช้อ้างอิง

เอกสารประกอบคำบรรยายสัมมนาทางวิชาการเรื่อง อาชีวฯ สอน สร้างอย่างไรให้เป็นเจ้าของกิจการ โดย รศ.ดร.กฤษมันต์ วัฒนามรงค์

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 ณ ห้องประชุมคุณหญิงวนิดา ฐปะเดมิย์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(Benchmark) ยิ่งกว่านั้นคุณสมบัติด้านเจตคติเหล่านี้ยังเป็นที่ต้องการอย่างมากของสถานประกอบการอีกด้วย การจัดการเรียนการสอนทางสายวิชาชีพในปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับการเป็นเจ้าของกิจการมากขึ้น ในอดีตจะเน้นความสำคัญให้ผู้จบการศึกษาสายอาชีพมีความสามารถในการได้รับการจ้างงาน (Employability) แต่อย่างไรก็ตามการเป็นเจ้าของกิจการนั้นส่วนมากแล้วผู้เรียนสายวิชาชีพ จะยังไม่สามารถเป็นเจ้าของกิจการได้ทันทีที่จบการศึกษา แต่จะต้องใช้เวลาในการเรียนรู้จากการทำงานในฐานะลูกจ้าง จนกว่าจะมีความสามารถในการเข้าสู่การเป็นเจ้าของกิจการได้ เพราะการเป็นเจ้าของกิจการต้องมีปัจจัยประกอบนอกเหนือจากความรู้ ความสามารถที่สถานศึกษาวิชาชีพสามารถจัดประสบการณ์ให้ได้ เช่น เงินทุน ความเชื่อถือ ตลาด และที่สำคัญคือความต้องการที่จะเป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งคุณลักษณะและคุณสมบัติข้อนี้ไม่มีกับทุกคน และยากมากที่จะสร้างให้เกิดขึ้นได้ การคาดหวังให้สถาบันการศึกษาที่สอนวิชาชีพปลูกฝังคุณลักษณะ และคุณสมบัติของการเป็นเจ้าของกิจการ ไม่น่าจะเป็นเป้าหมายหลักที่ให้สถานศึกษาวิชาชีพรับภารกิจนี้ได้

มาตรฐานอาชีพและมาตรฐานวิชาชีพ

มาตรฐานอาชีพ หมายถึง แนวทางการปฏิบัติงานของผู้ที่ประกอบอาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับและยึดถือในการปฏิบัติ ซึ่งอาจมีข้อกำหนดเป็นจรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพนั้น หรือมีกฎหมาย ในการรองรับการปฏิบัติงาน และการเข้าสู่อาชีพนั้น เช่น ต้องมีใบอนุญาต ประกอบอาชีพนั้น มีคณะกรรมการ หรือองค์กรเป็นผู้ควบคุมและดูแลผู้ปฏิบัติงานในสาขาอาชีพนั้นๆ เป็นต้น

มาตรฐานวิชาชีพ หมายถึง การกำหนดคุณลักษณะ และคุณสมบัติของผู้เรียนและกระบวนการของการเรียนการสอนวิชาชีพนั้น ๆ เช่นหลักสูตร การสอน และการสอบ ที่เป็นที่ยืนยันให้มั่นใจได้ว่าผู้ที่ผ่านการเรียนการสอนในวิชาชีพนั้น ๆ จะมีความสามารถในการประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งมาตรฐานเหล่านี้อาจไม่เท่าเทียมกันในแต่ละสังคม แต่ละประเทศ การประกันคุณภาพ และการรับรองมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษามีเจตนาเพื่อให้มีมาตรฐานวิชาชีพเป็นที่ยอมรับได้ด้วยเช่นกัน

มาตรฐานวิชาชีพจึงเน้นการเตรียมคนเข้าสู่อาชีพ ส่วนมาตรฐานอาชีพเป็นการเน้นแนวทางการปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในอาชีพนั้น ๆ ทั้งสองมาตรฐานมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก เพราะการเรียนการสอนวิชาชีพที่ได้มาตรฐานจะต้องทำให้ผู้ที่จบการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานของอาชีพนั้น ถ้าสถาบันการศึกษาไม่สามารถจัดสิ่งแวดล้อมของการเรียน หลักสูตร การสอนและการสอบให้ผู้เรียนมีความสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้ ต้องให้ยุติ และปรับปรุงจนกว่าจะได้รับการรับรองมาตรฐานเสียก่อนจึงจะให้มีการเรียนการสอนในสาขาวิชาชีพนั้นได้

การสร้างมาตรฐานอาชีพและมาตรฐานวิชาชีพนั้นมีแนวทางของการดำเนินงานอยู่แล้ว โดยมีหลักการสำคัญคือ ให้ผู้ที่ประกอบอาชีพนั้นเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรฐาน ผู้เกี่ยวข้องใน

ส่วนอื่น ๆ ของกระบวนการเป็นผู้ให้ความเห็นและข้อเสนอในการอำนวยความสะดวกและการดำเนินงานให้เกิดมาตรฐานของอาชีพ และวิชาชีพขึ้น

มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพทางอาชีวศึกษาที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา และสถาบันต่าง ๆ ที่จัดการเรียนการสอนวิชาชีพ เพื่อใช้เป็นหลักในการส่งเสริม การกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผลและการพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา มาตรฐานการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 29 มาตรฐาน ดังนี้

1. **มาตรฐานด้านผู้เรียนวิชาชีพ** คือมาตรฐานที่ 1-12 มี 12 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้ เน้นการพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาอารมณ์ สังคม และทักษะวิชาชีพ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถตามศักยภาพ และมีความสุข
2. **มาตรฐานด้านกระบวนการ** คือ มาตรฐานที่ 13 – 18 มี 6 มาตรฐาน 35 ตัวบ่งชี้ เน้นในด้านกระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน
3. **มาตรฐานด้านปัจจัย** คือ มาตรฐานที่ 19-29 มี 11 มาตรฐาน 38 ตัวบ่งชี้ เน้นการกำหนดคุณลักษณะหรือความพร้อมของผู้บริหาร ครู หลักสูตร อาคารสถานที่ และความร่วมมือของชุมชน

มาตรฐานด้านผู้เรียนวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้

1. มีระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
2. มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และส่วนรวม
3. มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
4. มีความประหยัดในการใช้สิ่งของและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวม
5. มีจรรยาบรรณและมีความตระหนักในวิชาชีพของตน

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและปฏิบัติตามระบอบ

ประชาธิปไตย

ตัวบ่งชี้

1. เคารพและรับฟังคำแนะนำของพ่อแม่ ญาติและผู้ใหญ่
2. รักษาสิทธิเสรีภาพของตนเอง และเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น
3. มีความรู้และปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่เป็นปัญหาของสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. ร่วมกิจกรรมในการพัฒนาสถานศึกษาและท้องถิ่น
5. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้

1. รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม
2. ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ในวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้

1. จำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด
2. ประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล พิจารณาข้อดี – ข้อเสียความถูกต้อง – ผิด ระบุสาเหตุ – ผล ค้นหาคำตอบ เลือกวิธีและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหา ตัดสินใจได้อย่างสันติ และถูกต้องเหมาะสม
3. มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายการทำงานได้
4. สร้างสรรค์นวัตกรรม ทดลองศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งประดิษฐ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 5

ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรอาชีวศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในหมวดวิชาชีพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
2. ผ่านมาตรฐานวิชาชีพ (Vocational Qualification หรือ VQ) ตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. มีความสามารถในการสื่อสาร
4. มีทักษะในการทำงาน เป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการ / หน่วยงานผู้ที่จบการศึกษาออกไปทำงาน
5. มีความรู้เรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงานมีระบบในการทำงาน

มาตรฐานที่ 6

ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

1. มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ สามารถตั้งคำถามเพื่อหาเหตุ-ผล
2. มีความสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ จากสถานประกอบการและสื่อต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา
3. สรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้อง

มาตรฐานที่ 7

ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปะและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของไทย

ตัวบ่งชี้

1. รู้จักท้องถิ่น รักและร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. มีความรู้ ความเข้าใจภูมิปัญญาไทย โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำมาใช้ได้
3. ชื่นชมและสืบสานศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นและของไทย

มาตรฐานที่ 8

เอกสารประกอบคำบรรยายสัมมนาทางวิชาการเรื่อง อาชีวฯ สอน สร้างอย่างไรให้เป็นเจ้าของกิจการ โดย รศ.ดร.กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์
วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 ณ ห้องประชุมคุณหญิงวนิดา รุปะเตมิย์
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผู้เรียนรู้จักตนเอง ฟังตนเองได้ มีบุคลิกภาพที่ดีเหมาะสมกับวิชาชีพที่เรียน

ตัวบ่งชี้

1. รู้ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ข้อดี ข้อด้อย ของตนเอง และพยายามปรับปรุงตนเองให้เหมาะสมกับวิชาชีพที่เรียน
2. มีความมั่นใจในตนเอง รู้กาละเทศะ มีมารยาท กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น
3. กำหนดเป้าหมาย แนวทางการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตของตนเองได้
4. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดีขึ้น

มาตรฐานที่ 9

ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดี ต่อ อาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

1. สร้างระบบการทำงานทำงานตามลำดับขั้นตอนมีประสิทธิภาพรู้จักเครื่องมือและใช้เครื่องมือได้ถูกต้อง
2. ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยในการทำงาน พัฒนางาน ทำงานอย่างมีความสุข และภูมิใจในผลงานของตนเอง
3. สามารถทำงานเป็นทีม มีความพร้อมที่จะร่วมมือกับคนอื่น
4. มีความรักและภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน และมีจรรยาบรรณ ต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 10

ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีต่อวิชาชีพที่เรียน

ตัวบ่งชี้

1. มีสมรรถภาพทางกาย มีน้ำหนัก ส่วนสูงเหมาะสมตามเกณฑ์วิชาชีพ
2. มีความร่าเริงแจ่มใส สุขภาพจิตดี อารมณ์สม่ำเสมอ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
3. มีสุขภาพดี แข็งแรงสมบูรณ์ไม่มีโรค และป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ

มาตรฐานที่ 11

ผู้เรียนปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษ และสิ่งมอมเมา

ตัวบ่งชี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา
2. ไม่เสพ และไม่แสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา

มาตรฐานที่ 12

ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ตัวบ่งชี้

1. มีความชื่นชม และมีคุณลักษณะที่สะท้อนความมีศิลปะ ดนตรี และกีฬา
2. ร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

มาตรฐานด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 13

สถานศึกษามีการจัดองค์กร / โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร

ให้บรรลุเป้าหมายการอาชีวศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดองค์กร / โครงสร้างการบริหารชัดเจน
2. มีปรัชญา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนการดำเนินงานและตัวชี้วัดความสำเร็จ
3. มีการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. มีการจัดการบริหารคณะวิชา แผนกวิชา เป็นระบบและการบรรลุเป้าหมายการอาชีวศึกษา
5. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมิน เปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง
6. มีระบบข้อมูล สารสนเทศครบถ้วนถูกต้อง ตรงกับความต้องการทันต่อการใช้งานและเป็นปัจจุบัน
7. มีการบันทึกและรายงานผลการประเมิน
8. มีการนำข้อมูลและผลการประเมิน ไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน

เอกสารประกอบคำบรรยายสัมมนาทางวิชาการเรื่อง อาชีวฯ สอน สร้างอย่างไรให้เป็นเจ้าของกิจการ โดย รศ.ดร.กฤษณ์ันต์ วัฒนามรงค์
วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 ณ ห้องประชุมคุณหญิงวนิดา ชูปะเตมิย์
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

มาตรฐานที่ 14

สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และ สถาน
ประกอบการ ในการพัฒนาการอาชีวศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และสถานประกอบการในการร่วมกันจัดการศึกษา
2. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชน และสถานประกอบการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน และสถานประกอบการ เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน
3. ผู้ปกครอง ชุมชน และสถานประกอบการมีบทบาทในพัฒนาการอาชีวศึกษา
4. มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในการจัดการศึกษา การฝึกงาน คุณานของผู้เรียน
5. มีการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
6. มีการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนสีขาว จัดอบรมแกนนำด้านภัยยาเสพติด
7. มีการรับงานการค่า การสร้างงาน เพื่อให้ผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติและสร้างรายได้ให้แก่สถานศึกษา ผู้เรียน ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง

มาตรฐานที่ 15

สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของ
ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้

1. จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย สะอาด เป็นระเบียบและปลอดภัย
2. จัดระบบป้องกันภัยให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติดอาชญากรรมและอบายมุข
3. จัดระบบสาธารณสุขปลอดภัยที่ดี
4. จัดโรงฝึกงาน ห้องปฏิบัติงาน ห้องปฏิบัติการ พื้นที่ปฏิบัติการให้ถูกต้องเหมาะสมต่อการศึกษาวินิจฉัย

เอกสารประกอบคำบรรยายสัมมนาทางวิชาการเรื่อง อาชีว ฯ สอน สร้างอย่างไรให้เป็นเจ้าของกิจการ โดย รศ.ดร.กฤษมันต์ วัฒนามรงค์
วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 ณ ห้องประชุมคุณหญิงวนิดา ฐปะเดมิย์
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

มาตรฐานที่ 16

สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ผู้สอน ตามความจำเป็นและเหมาะสม อย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้

1. ผู้สอนมีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชาชีพ
2. ผู้สอนได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับวิชาชีพที่สอนหรือปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
3. ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

มาตรฐานที่ 17

สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ตามความต้องการของผู้เรียน

ตลาดแรงงานและท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้

1. พัฒนาหลักสูตรวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและท้องถิ่น โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม
2. จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน / ตลาดแรงงาน / ท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมให้สามารถเชื่อมโยงแก้ปัญหาท้องถิ่นได้ และนำไปปฏิบัติได้จริง
3. มีการจัดการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติงานจริง ในสถานประกอบการ หรือ โรงงาน หรือ โครงการวิชาชีพ ตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. มีการจัดการศึกษา ฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้ไม่สามารถเข้าศึกษาในระบบหรือผู้ที่ทำงานอยู่แล้ว หรือผู้พิการที่ต้องการเพิ่มคุณวุฒิและทักษะความรู้

มาตรฐานที่ 18

เอกสารประกอบคำบรรยายสัมมนาทางวิชาการเรื่อง อาชีว ฯ สอน สร้างอย่างไรให้เป็นเจ้าของกิจการ โดย รศ.ดร.กฤษมันต์ วัฒนามงคล
วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 ณ ห้องประชุมคุณหญิงวนิดา ชูปะเตมิย์
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สถานศึกษาจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการปฏิบัติจริง
ให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้

ตัวบ่งชี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามมาตรฐานวิชาชีพ
2. จัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ และสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ตามสาขาวิชาชีพ
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้เรียน
6. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบร่วมกัน
7. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นการปฏิบัติจริงตามสาขาวิชาชีพ
8. การประเมินพัฒนาการผู้เรียนตามสภาพจริงและวิธีการที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง
9. จำนวนชั่วโมงของภาคปฏิบัติ (Lab, Workshops) และจำนวนชั่วโมงที่ฝึกงานในสถานประกอบการตลอดหลักสูตรตามเกณฑ์ที่กำหนด

มาตรฐานด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ 19

ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารมีความเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์
3. ผู้บริหารมีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพติด

มาตรฐานที่ 20

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

เอกสารประกอบคำบรรยายสัมมนาทางวิชาการเรื่อง อาชีวฯ สอน สร้างอย่างไรให้เป็นเจ้าของกิจการ โดย รศ.ดร.กฤษมันต์ วัฒนามรงค์
วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 ณ ห้องประชุมคุณหญิงวนิดา ฐปะเดมิย์
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง
2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย
4. ผู้บริหารบริหารงานอย่างเป็นระบบและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 21

ผู้สอนมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. ผู้สอนมีความเอื้ออาทร เข้าใจและเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอ
2. ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. ผู้สอนมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา อุทิศตนให้กับการพัฒนาผู้เรียน
4. ผู้สอนวางตนเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติและบุคลิกภาพผู้สอนมีทัศนคติ ที่ดีต่อวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 22

ผู้สอนมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. ผู้สอนรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการอาชีวศึกษา
2. ผู้สอนมีความรู้ความสามารถ ในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอน และการนำผลการประเมิน ใช้พัฒนาคุณภาพ

มาตรฐานที่ 23

ผู้สอนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คัดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์องค์ความรู้

เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้

1. ผู้สอนมีนิสัยรักการแสวงหาความรู้ และข่าวสารข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนวิชาชีพ
2. ผู้สอนมีความสามารถในการศึกษา วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีสิ่งประดิษฐ์ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพและนำไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
3. ผู้สอนมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา และแก้ไขสถานการณ์การเรียนการสอนวิชาชีพได้

มาตรฐานที่ 24

ผู้สอนมีคุณวุฒิ / ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ

ตัวบ่งชี้

1. ผู้สอนมีคุณวุฒิ / ความรู้ ความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ
2. จำนวนผู้สอนตามเกณฑ์
3. จำนวนผู้เรียนเต็มเวลา ต่อผู้สอนประจำ เปรียบเทียบเต็มเวลา

มาตรฐานที่ 25

สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน ตลาดแรงงาน และท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอน

ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทางอาชีวศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. มีหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมายการอาชีวศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ตลาดแรงงานและท้องถิ่น
2. มีอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ทาง อาชีวศึกษา

มาตรฐานที่ 26

สถานศึกษามีอาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนการสอนวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้

1. มีอาคารเรียน โรงฝึกงาน ห้องปฏิบัติการ สถานที่ปฏิบัติงานและสิ่งอำนวยความสะดวก แต่ละสาขาวิชาชีพอย่างถูกต้องเหมาะสมและพอเพียง
2. มีวัสดุฝึก อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ได้สัดส่วนอย่างเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน

มาตรฐานที่ 27

ชุมชน / ผู้ปกครอง สถานประกอบการ มีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดและการพัฒนาการอาชีวศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. ชุมชน / ผู้ปกครอง เห็นความสำคัญของการศึกษาและให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา
2. สถานประกอบการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี การฝึกงาน และการฝึกอบรบ

มาตรฐานที่ 28

ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้

1. งบประมาณดำเนินการต่อนักศึกษาเต็มเวลา (FTES)
2. ค่าเสื่อมราคาต่อนักศึกษาเต็มเวลา (FTES)
3. งบประมาณบำรุงรักษาต่อนักศึกษา (FTES)

เอกสารประกอบคำบรรยายสัมมนาทางวิชาการเรื่อง อาชีวฯ สอน สร้างอย่างไรให้เป็นเจ้าของกิจการ โดย รศ.ดร.กฤษมันต์ วัฒนามรงค์
วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 ณ ห้องประชุมคุณหญิงวนิดา รุปะเตมิย์
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

4. ร้อยละของเงินเดือนบุคลากรต้องบดำเนินการทั้งหมด
5. จำนวน FTES ต่อบุคลากรสายสนับสนุน
6. ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการต้องบดำเนินการทั้งหมด(ไม่รวมเงินเดือนบุคลากร)
7. ร้อยละของเงินเหลือจ่ายสุทธิต้องบดำเนินการ

มาตรฐานที่ 29

สถานศึกษามีการจัดงบประมาณในการบริหารการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. จำนวนเงินทั้งหมดที่ใช้ในศูนย์วิทยบริการหรือห้องสมุดต่อผู้เรียนเต็มเวลา
2. ร้อยละของงบประมาณด้านวัสดุฝึกต้องบดำเนินการ
3. ร้อยละของงบประมาณที่ใช้ในกิจกรรมของผู้เรียน
4. ร้อยละของงบประมาณที่ใช้ในการสนับสนุนการบริการวิชาการ
5. ท้องถิ่นเกี่ยวกับวิชาชีพ